

KARTA KURSU

Nazwa	Geografia społeczna
Nazwa w j. ang.	Human geography

Koordynator	Dr hab. Sławomir Kurek, prof. UP	Zespół dydaktyczny
		Dr hab. Sławomir Kurek, prof. UP Dr Piotr Wilczyński, Mgr Etienne Gatera
Punktacja ECTS*	4	

Opis kursu (cele kształcenia)

Po zakończeniu kursu student posiada wiedzę na temat źródeł informacji o ludności, struktur demograficznych i społecznych, ruchu i dynamice ludności. Potrafi zidentyfikować i zinterpretować zależności pomiędzy zjawiskami i procesami społeczno-demograficznymi a zagospodarowaniem przestrzennym, środowiskiem przyrodniczym i polityką państwa. Potrafi także wskazać problemy społeczno-demograficzne w wybranych regionach Polski i świata oraz określić ich przyczyny i konsekwencje. Ponadto, potrafi ocenić jak organizacja przestrzeni może ograniczać lub stymulować powstawanie więzi i społeczności lokalnych.

Warunki wstępne

Wiedza	-
Umiejętności	-
Kursy	-

Efekty nauczania

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Wiedza	W01 Definiuje pojęcia i wskaźniki oraz podstawowe koncepcje badawcze związane ze zjawiskami i procesami społeczno-demograficznymi.	K_W02
	W02 Wymienia i wyjaśnia procesy i zjawiska społeczno-demograficzne (dynamika zaludnienia, ruch naturalny i wędrowniczy, starzenie się ludności) oraz opisuje struktury demograficzne i społeczne (wiek, płeć, zatrudnienie, wykształcenie, struktura etniczno-językowa i religijna) zachodzące w różnych układach przestrzennych	K_W03, K_W05

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Umiejętności	U01 Korzysta ze źródeł informacji o ludności, w tym elektronicznych	K_U02
	U02 Identyfikuje związki i zależności pomiędzy zjawiskami społeczno-demograficznymi, poziomem życia ludności, środowiskiem przyrodniczym a gospodarką i polityką państwa	K_U11, K_U15
	U03 Wskazuje problemy społeczno-demograficzne w różnych układach przestrzennych, analizuje ich przyczyny i konsekwencje oraz przedstawia możliwości ich rozwiązania	K_U10, K_U17

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów kierunkowych
Kompetencje społeczne	K01 Dąży do pogłębiania wiedzy na temat współczesnych przemian społecznych i cywilizacyjnych, rozwija postawy sprzyjające realizacji projektów społecznych związanych z kształtowaniem przestrzeni geograficznej	K_K02, K_K09

Organizacja									
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach							
		A	K	L	S	P	E		
Liczba godzin	30	30							

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia prowadzone są w formie wykładów i ćwiczeń, student musi wykonać projekt indywidualny

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E – learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
W01						x		x				X	
W02						x		x				X	

W03						x		x				x	
U01						x		X				X	x
U02						x		x				X	x
K01						x		X					

Kryteria oceny	Zaliczenie uzyskuje student, który złożył poprawnie wykonany projekt indywidualny (składa się on z prezentacji w formie pdf i wygłoszenia z późniejszą dyskusją na zajęciach o 8 zadanych grupach etnicznych z różnych części świata i testu umiejętności analitycznych oraz znajomości największych miast świata na zakończenie) oraz był obecny na minimum 90% ćwiczeń. Egzamin zdaje student, który uzyskał pozytywną ocenę z egzaminu pisemnego (przynajmniej 51% poprawnych odpowiedzi)
----------------	--

Uwagi	brak
-------	------

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykład:

1. Podstawowe pojęcia i kierunki badań. Wpływ procesów społeczno-demograficznych na zagospodarowanie przestrzenne.
2. Stan, dynamika i rozmieszczenie ludności w różnych układach przestrzennych.
3. Zróżnicowanie przyrostu naturalnego i jego składowych (rodność, umieralność). Przyczyny spadku dzietności.
4. Klasyfikacja i kierunki migracji. Migracje zewnętrzne i wewnętrzne. Przestrzenne zróżnicowanie obcokrajowców według kraju pochodzenia.
7. I i II przejście demograficzne
8. Struktury demograficzne (płeć, wiek) i proces starzenia się ludności.
9. Procesy urbanizacji i ich wpływ na struktury i procesy demograficzne. Cykl demograficzny rozwoju miasta. Zjawisko gentryfikacji.
10. Zagadnienia społeczno-demograficzne w kształtowaniu różnych układów przestrzennych. Procesy suburbanizacji i reurbanizacji na przykładzie Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego.

Ćwiczenia:

1. Źródła informacji o ludności, spisy ludności, bazy danych demograficznych, mapy społeczno-geograficzne, analiza wykresów, kartogramów i kartodiagramów oraz piramid płci i wieku
2. Różnice między społeczeństwem i narodowością. Podziały społeczne
3. Zmiany liczby ludności w wybranych krajach – konstrukcja wykresu, dynamika przyrostu
4. Zróżnicowanie religijne na świecie – analiza wpływu na architekturę i układy urbanistyczne
5. Salda migracji w wybranych krajach – analiza przyczyn kryzysu migracyjnego
6. Struktury społeczne, systemy kastowe – analiza tradycji i zwyczajów w wybranych krajach
7. Zróżnicowanie ludności świata pod względem etnicznym i językowym – przygotowanie i prezentacja projektów dotyczących wybranych grup etnicznych na świecie
8. Poziom życia na świecie – analiza wybranych wskaźników
9. Największe metropolie świata – analiza map układów urbanistycznych.
10. Obszary wiejskie wybranych regionów świata – analiza układów osadniczych.

Słowniczek (5-15 pojęć w języku angielskim)

Population growth, natural increase, fertility, mortality, net migration, population composition, population ageing, dependency ratios, total fertility rate, urbanization, suburbanization, reurbanisation, gentrification, metropolitan areas

Wykaz literatury podstawowej

1. Jelonek A., Soja M., 2013, Podstawy geografii ludności, Wyd.UJ.
2. Kurek, S., Gałka, J., Wójtowicz, M., 2014, Wpływ suburbanizacji na przemiany wybranych struktur demograficznych i powiązań funkcjonalno-przestrzennych w Krakowskim Obszarze Metropolitalnym. Kraków: Wydawnictwo Naukowe UP.
4. Lisowski A., 1990, Wstęp do geografii społecznej, Wyd. Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
5. Rajman, J. (2003). Geografia ludności i osadnictwa : słownik terminologiczny. Kraków : Wydaw. Naukowe Akademii Pedagogicznej
6. Runge, J. (2006). Metody badań w geografii społeczno-ekonomicznej : elementy metodologii, wybrane narzędzia. Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
7. Okólski M., 2005, Demografia. Podstawowe pojęcia procesy i teorie w encyklopedycznym zarysie, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.

Wykaz literatury uzupełniającej

1. Gawryszewski A., 2005, Ludność Polski w XX w., monografie IGIPZ PAN nr 5, Warszawa. http://globus.igipz.pan.pl/wydaw/monografie_5.htm
2. . Holzer J. Z., Demografia, PWE Warszawa 2003
3. Jagielski A., 1977, Geografia ludności, PWN Warszawa.
4. Jakubczyk-Gryszkiewicz J. (red.), 2011. Regiony miejskie w Polsce. 20 lat transformacji. Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego.
5. Kosiński L., 1967, Geografia ludności, PWN Warszawa.
6. Kurek S., 2008, Typologia starzenia się ludności w ujęciu przestrzennym, Wyd. Naukowe AP.
7. Kurek S., 2008, Zróżnicowanie poziomu dzietności w Europie w świetle teorii drugiego przejścia demograficznego [w:] Ilnicki D., Janc K. (red.), Przekształcenia regionalnych struktur funkcjonalno-przestrzennych „Europa bez granic – nowe wyzwania”, Instytut Geografii i Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław, s. 241-250.
8. Kurek S., Lange M., 2013, Zmiany zachowań prokreacyjnych w Polsce w ujęciu przestrzennym, Wyd. Naukowe UP.
9. Lisowski A., 1996, Geografia społeczna - nowa koncepcja dyscypliny, Czasopismo geograficzne, 67, 2.
10. Otok, S., 1987, Geografia społeczna, PWN, Warszawa.
11. Rykiel Z., 1991, Koncepcja geografii społecznej, Dokumentacja Geograficzna, z. 3-4.
12. Węclawowicz G., Bański J., Degórski M., Komornicki T., Śleszyński P., 2006, Przestrzenne zagospodarowanie Polski na początku XXI w., monografie IGIPZ PAN nr 6, Warszawa, s. 51-74 oraz 144-148. http://rcin.org.pl/Content/2270/WA51_13507_r2006-nr6_Monografie.pdf
13. Węclawowicz, G., 2007, Geografia społeczna miast. Zróżnicowanie społeczno-przestrzenne, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	10
Ilość godzin pracy studenta	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	10

bez kontaktu z prowadzącymi	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	-
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca indywidualna w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu	10
Ogółem bilans czasu pracy		100
Liczba punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		4